

EMPORDÀ FEDERAL

Terra de llibertat Jo'n diria del EMPORDÀ una terra de llibertat en una sola paraula.

Preus de subscripció

Figueres 1 pta. trimestre.
Fora. 1'25 »

Setmanari d' U. F. N. R.

Redacció y Administració: Carrer d' En Joan Maragall, n.º 8.

Número solt 10 cents.

» atrassat 20 »

Anys VII

Figueres 3 de Novembre de 1917.

Núm. 350.

COMPRANT
en els
GRANS MAGATZEMS

PUIG PARIS

estalviarèu diners

SASTRERIA A MIDA

Especialitat en trajos fets per a Home i Nen
a preus baratissims

ABRICS GRAN NOVETAT

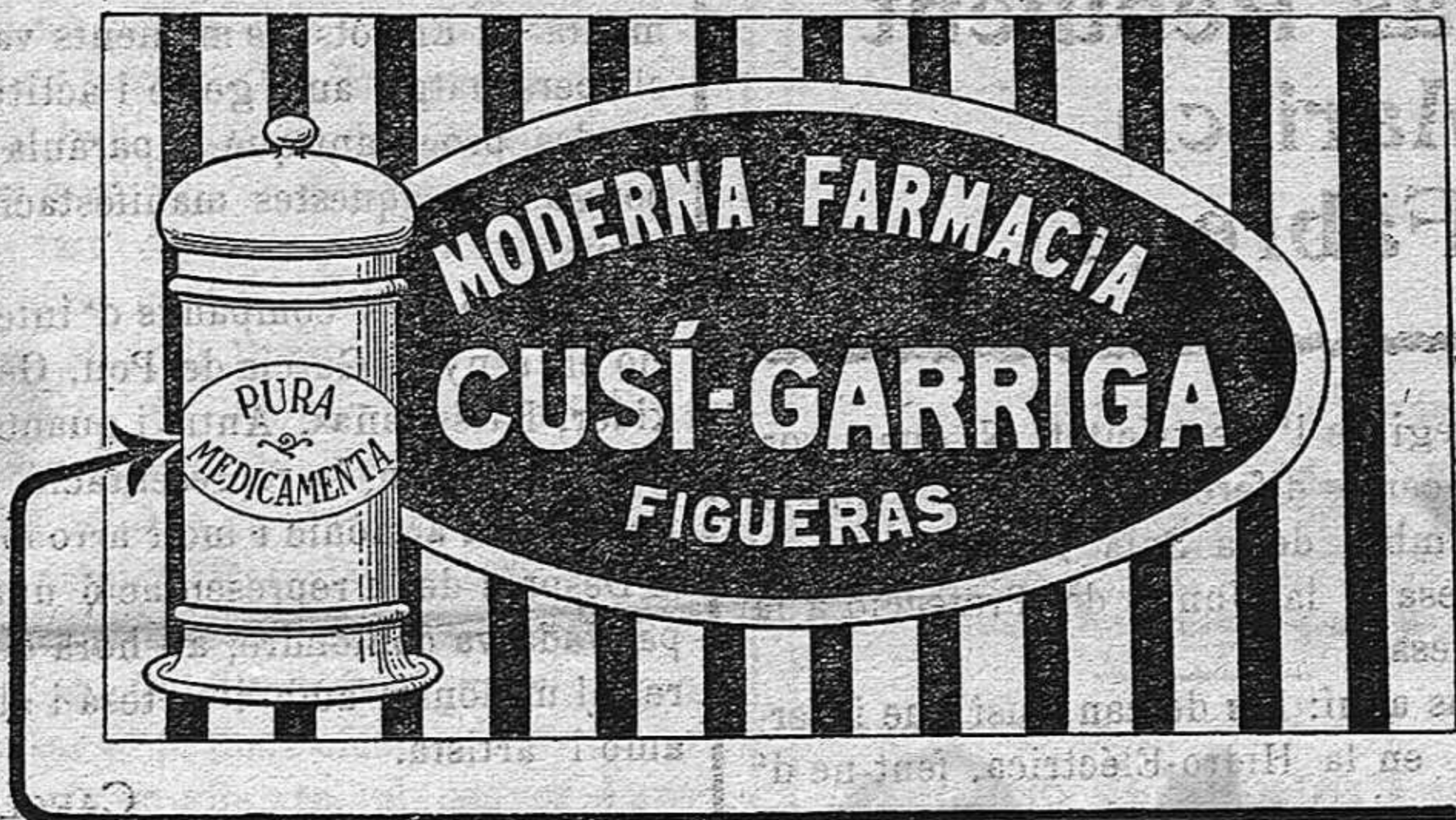
SECCIONS ESPECIALS DE

Camises.	Panyeria.
Corbates.	Forreria.
Camisetes.	Bisuteria.
Calsotets.	Petaques.
Mitjons.	Carteres.
Lligues.	Guants.
Elastics.	Cigarreres.
Maillots.	Bòquilles.
Mocaduria.	Garibaldines.
Guarda-pols.	Perfumeria.
Mantes.	Fotografies d'art.
Velluts.	Objectes per a regal

LA CASA QUE TE I VEN MES

BUFANDAS

PREU FIXE

EL MOMENT PRESENT

Les ciutats com els sers humans passen crisis, moments de dubte en la seva existència, la resolució dels quals constitueix un problema de vida o mort.

Com els infants que après els anys de infantesa, passen crisis de creixement en la que s'hi juguen les condicions morals i materials de la seva vida futura, aixís se troben les ciutats, en que passades les enfermetats consuetudinaries de l'infantesa, se troben en els instants en que una administració municipal empresa amb mètodes raquítiques o elevades, decideix del seu complet i definitiu estatament o dels seu progrés i avenç, sense altres limits, que aquells que la vida de la nacionalitat naturalment li fixa.

Figueras se troba en el moment present, passant per un dels instants més trascendentals de la seva existència. Cap i casal de l'Empordà, es, per la seva situació, el centre de les transaccions agrícoles de la comarca. Fins avui per la manca de vies fluvials productores naturals d'energia industrial, no ha vist instal·lades en ella, fàbriques de importància. La seva vida mercantil, que depen

exclusivament de la bona o mala anyada, no ha sofert greus crisis emperó tampoc èpoques de gran esplendor... I malgrat això la Ciutat ha anat visquent i fins prosperant...

Emperó las ciutats com els homes, no tenen dret a passar la seva vida com passen les palles sobre un riu, sense deixar rastre, les ciutats han de créixer i prosperar i engrandir-se, sinó volen morir.

Figueras, quina administració municipal li ha donat una heràldica de honoradesa i rectitut, ha passat el sarampió de la substitució dels consums i n'ha sortit forta d'aquesta malura d'infantesa. La malalta tingué fortes febrades, desvaris, deliris suïcides, emperó, els mes allegats, els que sentien mes intensament l'amor ciutadà, feren mans i manegues per a impedir-li el suïcidi. El sarampió passà, no sense que les rebequeries de malalt li fessin veure amb mals ulls als enfermers que la salvaren. La ciutat ha fet la seva convalescència, llarga, però ferma i segura. La malalta ja surt al carrer i va a emprendre la lluita per la vida. Si resta creuada de braços, podrà anar visquent de les seves rendes, fent una vida raquítica, grisa, en l'horròsora mitjanja de les inutilitats... Aquells mateixos que li feren d'enfermers, li han obert les

finestres i mostrant-li l'horitzó que va del Pirineu al mar li han dit:

Veus, Figueras, tot aquest Empordà qu' es la teva vida i la teva fortuna, pot esser edem de progrés i avenç si tu l'ajudes.

Tu deus cuidar de que 'ls fills de l'Empordà trobin en tu, l'espill de tots els benestars i l' escola ont s'hi enforteixin per a la lluita de la vida.

Tu deus embellir-te per a esser lloc d'excursió, paradur inefable dels caminants del mon; fes dels teus carrers, models de vies ciutadanes, fells ses cloaques, empèdrels, regals i ornamentals.

Fes que sies per ton bon aculliment, lloc preferit ont s'hi instal·lin les noves industries que l'Energia de Catalunya va sembrant arreu de la nostre patria.

Sies tu, pels teus atractius i comoditats el centre i encreuament del gran moviment carril·laire que va de la Capital a la veïna França, que anirà de les montanyes Olotines fins al mediterrani.

Organitza entre les teves cases l'Escola d'Arts i Oficis, prometedora del gloriós renaixement dels oficis tradicionals de l'Empordà, infiltrant-lis nova sava i vida moderna.

Fes qu' en les teves estades no hi hagi qui senti fam de justícia i de amor, procura per el retir i invali-

desa dels teus obrers, induint-los i ajudant-los a prevenir-se contra les malalties i la velleça.

Fes noves escoles, fes museos, fes biblioteques ont l'esperit se reconforti i l'optimisme mes sa s'hi formi.

I veus—li diuen els enfermers—per aixó obtenir no cal restar cruada de braços ni perdre l'temps en discussions bizantines; una sola medicina dona aquesta salut que te fet entreveure i ella es: acció.

I els homes que aixó li diuen, li mostren al ensemps uns brazos forts i sapats, trempats en la fornal de la lluita, braços en els que Figueras s'arraparà per a viure la seva vida futura, de progrés d'embelliment i de benestar. Els brazos de l'acció figuerenca en el moment present, se troben moguts per uns ideals sants i honrats, els únics compatibles amb la dignitat humana i amb l'amor a Catalunya.

Els brazos que llaurarán la terra del nostre esdevenidor, son nacionalistes i federals i el seu triomf assegurarà el progrés i floreixement de Figueras.

Por retirarse del negocio se vende en Figueras una muy acreditada **SASTRERIA** con géneros ó sin ellos, punto céntrico. Darán razón en la Imprenta de este periódico.

El diable que s' passa a frare

6

Els ben parlats

A la gaceta del cacic, que dirigeix amb tota la firma el noi dels protestants, ara li ha agafat la verola de la finura i, com aquell qui mai ha trencat cap plat, vinga voler fer veure que 'ls d'EMPORDA FEDERAL, per la mala llengua som com una mena de facinerosos d'aquells que'n treuen romanços, als que es deuria haver d'aïllar sense contemplacions.

Home, aixó si que já es perdre la memoria i fins la hilaridad de la cosa! Perqué, ¿qui ha obligat a n'aquest periódic a descendir necessàriament a certs terrenys de polémica, sinó la constancia de l'esmentada gazeta en ficar-se injuriosament fins en assumptes personals i privats de amics nostres i de nosaltres mateixos? ¿Qui, sinó les plometes de pardal espaterrador del Patufet cusinista, han importat al periodisme local el léxit verinós i l' atac groller? Doncs, ¿perqué doldre 's, púdics de ocasió, de lo que és conseqüència dels seus procediments?

Amb el ben entés de que, mentres ells, els *albat*s d'ànima ratada, feien servir l'injúria degradant a tort i a dret i sense fonamentar-la en cap veritat, no més que per a conseguir una ovacioneta de «claque», hem usat nosaltres de la violència sempre amb raó i per a defensar-nos de les seves «boutades». L'atrakat no es deu treure mai lo gorra davant de l'atrakat, sinó usar el cop de puny com a mida preventiva. Es la pena de Talió, que fá l'efecte. Ara, que cal saber distingir una enderga grollera d'una ironia. En Moragas, que segons diuen es una mica mes sabi que 'l senyoret de la burra del tracte desdit, pot ensenyar-los de distingir.

En quant a n'alló de que no doném la cara, una vegada que la volfem donar anant a una contraversia amb *llum i taquígrafs*, al «ben parlat» del protestant no li vingué be de donar-la ell, la cara. A voltes, la cara es don per fatxenderfa. Pero es curiós que, a nosaltres es dirigeixin sempre per coses de transcendencia social o política els elements directors del republicanisme a Catalunya i a Espanya. Aixó prova que, bé ens deu conèixer algú.

Els escarafalls de la gazeta del cacic, doncs, son escarafalls de monja hipócrita i punyafiera. I si fém aquestes manifestacions, es sols per a que no s' alarmi algún *refinat* dels que compren el nostre periódic, però que, sentint campanes i no sabent el só, s' estranyen de certes giragonces de llenguatge.

J. SANS I ROQUER
ADVOCAT

Gestió i tramitació dels préstecs amortitzables de 5 a 50 anys del Banc Hipotecari d' Espanya al 5 per 100 anyal.

Compra-venta de finques rústiques i urbanes en totes les poblacions de la Comarca.

Cervantes, 25 (avans S. Pau).—FIGUERES.

Baixeses de la política caciquista

El llum de la Presó.

La *Veu de l' Empordá*, ben coneguda per les seves afinitats amb els Cusi i

FIGUERENCS:

El partit d' Unió Federal que sempre ha vetllat per el bon nom de Figueras, que te per meta de la seva actuació municipal el fer una ciutat rica i plena, lliberal i tolerant, ilustrada i culte, ha format una candidatura per a concellers municipals, integrada per ciutadans que a llurs ideals francament republicans i nacionalistes uneixen una justa nomenada de ciutadans honrats i conscients de llurs deures envers Figueras.

Ara com sempre, el partit d' Unió Federal no porta solzament en candidatura aquells homes que pel seu saber, actuació i energies son la concreció dels nostres ideals federals i nacionalistes, sino que també porta al govern de la ciutat homes nous quina joventut de cos i d'ànima son una garantia de prosseguir aquelles noves orientacions iniciades per la majoria federal en el darrer Ajuntament.

El partit federal que créu un dever de tot ciutadà l'interve-nir en la vida pública, ha sollicitat i obtingut el concurs de tots aquets homes, que uns en la vida activa, retrets en sos quefers particulars altres, sols tenen un ideal, per damunt tots els seus afectes, i aquest ideal es Figueras.

Per Figueras i el seu esdevenidor, votéu a

En Marian Pujulá Vidal

» Pere Bosch i Bosch

» Joan Carbona Molins

» Martí Carreras Rebutent

» Vicens Ros Marisch

» Josep Serra Fábrega

Moragas, va publicar en la setmana passada, un solt referent al llum de la Presó. Hi ha en aquell solt un teixit de mentides dites segurament a conciencia i amb tota la vilesa d' un esperit que ha perdut la vergonya en l' exercici de la política d' intrigues del mateix modo que les dones perden el pudor comerciant amb el seu cos. Aném al grá:

L' Alcalde Sr. Pujulá, en els dies que s' havia de fer el trasllat de la vella presó a la nova, va cuidar de posar an aquesta lo necessari: mobles, aigua, llum, etc. El Sr. Jutje, autoritzat per l'Alcalde, va cuidar-se especialment dels llits i d' alguna altra cosa i entenguent, aquell senyor, que també se l' havia autoritzat per a contractar el llum eléctric va fer-ho amb la Hidro-Eléctrica. L' Alcalde, al mateix temps, ignorant lo fet per el Sr. Jutje, va procurar també, contractar el llum com contractá l' aigua.

Per a contractar el llum, el Sr. Pujulá, va demanar preu a un representant de la Hidro-Eléctrica, qui li va fixar el de 49 céntims el kilovat; va demanar preu al Sr. Pagés qui li va fixar, sense conèixer el de la Hidro-Eléctrica, el de 48 céntims; en vista de lo qual, el senyor Pujulá va encarregar al Sr. Pagés la llum de la presó, porque ho FEIA MES BARATO.

Després, va resultar que la Hidro-Eléctrica havia empalmat i l' Alcalde, com era natural, va volguer mantenir la formalitat del tracte, fet després d' un concurs. Es clar que aquest concurs no 's feu amb tots els *ets i uts* d' una subasta oficial. Tampoc ho havia fet el senyor Jutje, porque ja no hi havia temps. I es evident que en coses que interessin a certs polítics negociants s' hi ha d' anar amb Notari. Per que ara resulta que 'n la factura de la Hidro-Eléctrica feta després de succeides totes aquestes qüestions, s' hi posa el preu de 40 céntims quan ja el seu representant n'havia demanat 49.

Aixis resulta que 'n Pujulá hauria fet un acte de favoritisme. Es clar que si aquest favoritisme suposat hagués sigut realment fet al cacic Cusi, ni els de la *Veu* ni els den Moragas haurien dit res, com no digueren llavors que 'l cacic amb les seves influencies volia tenir el

privilegi de l' electricitat. Ni quan sorgiren certes diferencies sobre l' impost del timbre de la Sala Edison entre l' Empresa i la Junta de Protecció a la Infantesa.

Heus aquí: Els de can Cusi que intervenen en la Hidro-Eléctrica, fent-ne d' amos, amb el truce de fer un compte al tipu de 40 céntims malgrat haver-ne demanat 49 el seu representant, s' han pensat fer un cop d' afecte dixant mal posat al Sr. Pujulá. Els capellans de la *Veu*, que son gent de baixos odis polítics, s' hi han vingut de molt bon grat. Del Luisitu dels protestants ja no'n fem cas, doncs a *coses pitjors s' ha vingut*.

Pero per a entelar l'honradesa política del nostre amic Pujulá, ni els de la *Veu*, que s' han desacreditat per la seva innocencia i poca serietat, ni els enredaires servidors polítics del cacic, ni el mateix cacic del qual ja es per tothom sabut que 'n la política sols hi busca negocis, tenen prou prestigi.

Tot el públic figuerenc haurá comprés quina era la finalitat de publicar, en vigílies d' eleccions, aquelles vilis mentides.

PER LA NOSTRA RAMBLA

Representació de «Don Juan Tenorio»

Hi ha un element de selecció que 's preocupa per l' embelliment de la nostra ciutat que va logrant interessar-hi a tots els que tenen la sort de creure que les arts ennobleixen el viure. En aquesta tasca hi pren una part molt activa el senyor Casades de Cotiol que no content de haver fet un important donatiu per a la desaparició de l' illa de cases que fan nosa a la Rambla i per a l' erecció del monument a en Monturiol, va organitzar la representació de *Don Juan Tenorio*, donada en el teatre «El Jardín», que va assolir un éxit popular perquè varen omplern aquesta gran sala d' espectacles representants de totes les classes socials.

Va honrar la festa la presència del famós poeta Eduard Marquina, llegint

una composició dedicada a la Rambla en la que vibra el poderós estre d'aquest escriptor ple de vitalitat i opulent d' imatges. Al terminar la lectura una série d' ovacions foren digne premi al seu treball que ja coneixen nostres lectors per haverlo publicat en fulla extraordinaria EMPORDA FEDERAL.

Mereixen tota mena d' elogis els que desinteressadament prengueren part en la representació del drama de Zorrilla. Els versos espontanis i sonsors de l' últim trovador castellá, recrearen les orelles de vells i joves: als uns per la novetat i als altres perquè 'ls rejuvenien. *Don Juan* viu una mica en l' ànima de tots els que alguna vegada han sentit la divina bojeria de la joventut que fa somniar i desitja aventures. I com en la renovació constant de la vida la joventut es eterna, *Don Juan* viurá eternament i serà «gallardo y calavera», irrespectuós com la joventut i tindrà tots els atractius de les belleses diabóliques que fins inquieten a les animes que fugen del focs passionals.

En Leonci García, sempre enamorat de l' art escènic, va fer un *Don Juan* a l' altura de les seves facultats, fins el punt que *Doña Inés* i les demés víctimes, varen caure bojament a les seves mans sense adonarsen de la diferencia d' etat, dissimulada amb la desinvoltura i gracia dels moviments i l' elegancia de l' indumentaria. En tots els moments va *mimar* el personatge amb geste i actitud adequades, procurant que la paraula correspongués an aquestes manifestacions mímiques.

Foren dignes companys d' interpretació els senyors Garcia de Pou, Geli, Teixidor, Bassagañas, Antic i quants prengueren part en la representació, oferint un conjunt armónic i molt arrodonit.

Després de la representació una xampanyada va confondre, a l' hora del beure, al millonari amb l' artesá i al poeta amb l' artista.

CAROLUS.

La Festa de la Flor que devia tenir lloc el passat diumenge degué suspendres per el mal temps. La seva celebració s' ajorná, en principi, al 8 de Decembre, dia de la Puríssima, en quina data deuen celebrar-se els Jocs Florals organitzats per l' Ateneo Empordanés.

Aquella nova solemnitat, organitzada també per Don Carles Casades, a benefici de la reforma de la Rambla, promet constituir un veritable aconteixement en la vida figuerenca.

GARAGE SOLER Automóviles, venta y alquiler. Representante de la FORD MOTOR COMPANY.

Telegramas: Soler-Figueras.

Plaza PI MARGALL.

De la crisis del régim

A hores d' ara es impossible preveure com acabarà la tant desitjada puntada de peu que s' ha donat al ministeri Dato. Cap polític vell es veu capás d' encarregar-se del govern. Aixó fa neixer l' il·lusió de que aném a un cambi de política la trascendencia del qual es difícil de limitar.

Aquí, en la nostra política local, en aquestes hores culminants de lluita, la caiguda den Dato especialment si queda eliminat el partit conservador, produirà grans efectes. En Moragas, qui ha sigut del nostre record l' Alcalde de mes males arts, tal volta serà el destinat a cloure el período dels alcaldes imposats pel govern, a ser l' últim alcalde de reial orde.

Els republicans datistes del carrer den Lasauca, que tenien fins ara un La Prida o Garcia Alix que 'ls hi ajudava a fer

BAR «EL VERMOUTH TORINO»

J. JAIME ROURA

SIRVE TODA CLASE DE APERITIVOS DE LAS MEJORES MARCAS
 Casa especial del Vermouth
MARTINI ROSSI de Torino
 es el mejor y el mas higiénico
PRECIOS SIN COMPETENCIA
8, Subida al Castillo, 8.—FIGUERAS

BANCA Y CAMBIO

J. Ferrán y Galter

(Sucesor de Miguel Coldecarrera)

Compra y venta de valores, pago de cupones, descuentos de letras, giros sobre Paris y plazas de España, cambio de monedas, cuentas corrientes, depósitos de metálico y de títulos en custodia, etc. etc.
Calle Vilafant, 2 y 4.—FIGUERAS

(El Eco de la Moda)

NARCISO FONT

SASTRE-MODISTO

Plaza Constitución, 4 y Portella, 1.—FIGUERAS

Corte y confección elegantes.—Especialidad en trajes de Señora y de ceremonia.—Gran esmero en todos los trabajos.

RECADERO

FIGUERAS A PERPIGNAN y vice-versa

Admite comisiones los Jueves y Domingos en el «Café Bar Parisièn», Rambla; y calle de Perelada, 13, Figueras. En Perpignan, Rue Grande San Martín, 71.

NO COMPREU MOBLES
 sense visitar primer el gran magatzem
EL 24

ESTEVE VILANOVA

Carrer Ampla, 24.—FIGUERAS

Solidesa, elegancia, baratura.—Exposició permanent.

Por 10 céntimos...

pueden mineralizar Vdes. mismos, instantáneamente el agua de mesa, haciéndola alcalina y litinada, ligeramente gaseosa, digestiva, muy refrescante y agradable, aun pura Basta para ello hacer disolver en un litro de agua potable un sequito de

LITHINÉS del D' GUSTIN

El agua así mineralizada constituye el régimen indispensable para preservar las enfermedades y curar las afecciones de los riñones, vejiga, hígado, estómago, intestinos

Cada caja contiene 12 paquetes para beber 12 litros de agua mineral.

Dipositari únic per a Espanya: **M. DALMAU I OLIVERAS**
 Passeig de l'Industria, 14.—BARCELONA.

Grandes Talleres de Pintura y Dorados

Enseñanza de Dibujo y Pintura

ENRIQUE CASADEVALL

Horno Bajo, núm. 8.—FIGUERAS

EXPOSICION PERMANENTE

GOTAS GRIEGAS
 Tintura instantánea
¡Fuera canas!

4 ó 5 gotas bastaron para rejuvenecerme de tal manera, que de viejo despreciable me volvi joven hasta el extremo de dislocar a las muchachas apenas me veian.

AGUA ORIENTAL

Con 4 ó 5 gotas usadas diariamente, mis pecos adquirieron gran desarrollo, tersura y belleza incomparable.

¡Señoras!
 Se acabó el vello

Usad Depilatorio árabe y quedareis tan limpias de vello que nadie podrá igualaros en hermosura y juventud

Único inofensivo Bote con instrucciones

5 pesetas

DE VENTA: **Hijo de J. Giralt**, Calle Juan Matas 20 y 21.

Lámpara «42»
 de incandescencia eléctrica. Luz blanquísima é invariable. La de más potencia i menos coste. Garantía absoluta.
 Invención española. Se fabrica en Barcelona.
 Despacho: **ALFREDO ALGUACIL**
 Lasauca, 28, 2.
 Se necesitan representantes para varios pueblos del partido.

SEÑORAS
 Si quieren conservar la tersura del cutis y evitar la molestia y mal olor de los sudores locales usen a diario

HERMOSANELFA CABALLEROS
 El único antiséptico que evita infecciones por la piel después de afeitar y cura los granos es la

HERMOSANELFA DOCTORES
 Para las enfermedades de la piel, higiene de la boca, curación de heridas, llagas, por antiguas que sean, quemaduras, etc.

HERMOSANELFA AL POR MAYOR:
 Farmacia de Luis Figa y Bigas LLANSA.
 ENCARGOS EN FIGUERAS:
AGUSTIN PUIG, S. Vicente, 12.

I. CARLOS MERCIER
 Sucesor de ESTEBAN POMÉS
Fábrica de Pastas finas para sopa
 Calle Gaamaño, núm. 10 y Blanch núm. 1
 Teléfono, núm. 52
FIGUERAS.—(Provincia Gerona)

Fábrica de Hielo
 — Y —
Cámara Frigorífica
 para detalles y condiciones
 DIRIGIRSE A LA FÁBRICA
Calle Concepción, 17
 Teléfono, núm. 71
FIGUERAS